

Т.К. Кваша, завідувач відділу

О.Ф. Паладченко, завідувач сектору

І.В. Молчанова, с.н.с.

РОЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Резюме. Стаття присвячена аналізу результатів дослідження пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня, які є складовою системи інноваційних пріоритетів. Дослідження здійснено вперше в Україні з метою розв'язання проблеми формування та затвердження регіональних пріоритетних напрямів, а також їх реалізації. Робота проведена із застосуванням моніторингу на основі законодавчої бази України та офіційної інформації державних адміністрацій. Моніторинг законодавства свідчить, що інноваційна діяльність у регіонах здійснюється в рамках регіональних стратегій розвитку на період до 2020 р., які містять розділи щодо інноваційної діяльності за пріоритетними галузями економіки регіону, програм науково-технічного й інноваційного розвитку, підприємство за відповідними видами економічної діяльності. Держадміністрації безпосередньо не визначали регіональні пріоритети інноваційної діяльності, оскільки немає повної узгодженості дій центральних і місцевих органів влади щодо механізму реалізації законодавства для їх формування та фінансування, що не сприяє регіональному інноваційному розвитку. Дослідження реалізації інноваційної діяльності в регіонах у 2015 р. здійснено за профілем визначених законодавством стратегічних і середньострокових загальнодержавних пріоритетів, результати якого свідчать, що лише 8,2% обсягів коштів спрямовано на пріоритетну діяльність, а 91,8% — поза пріоритетами ("Інше"). Зроблено висновки, що така ситуація є проблемою, оскільки не сприяє регіональному інноваційному розвитку та унеможливає для МОН реалізацію єдиної науково-технічної та інноваційної політики. Вирішення проблеми потребує нормативно-правового врегулювання механізму формування, реалізації та моніторингу середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня за відповідним актом Кабінету Міністрів України. Результати дослідження дали можливість оцінити нормативно-правове забезпечення при формуванні регіональних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та стан їх реалізації, виявити основні проблеми цього процесу та можливі шляхи їх розв'язання.

Ключові слова: інноваційна діяльність, регіональні пріоритетні напрями, середньострокові пріоритети, моніторинг, нормативно-правове забезпечення, фінансування регіональних пріоритетів.

ВСТУП

Орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України, визначення пріоритетів є одними з основних принципів державної інноваційної політики [1]. Інноваційна модель розвитку економіки забезпечується, зокрема, через концентрацію ресурсів держави на пріоритетних напрямках діяльності з метою оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В Україні загальнодержавні та галузеві пріоритети затверджені та впроваджуються згідно з відповідними нормативно-правовими актами [2; 3]. При цьому регіональні напрями не визначені, оскільки не активізовано механізм реалізації законодавчих актів щодо їх формування та фінансування, що гальмує інноваційний розвиток у регіонах та унеможливає здійснення єдиної інноваційної політики в державі.

Мета роботи — дослідження нормативно-правового забезпечення регіональних пріоритетних напрямів, а також стану їх реалізації.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАНИХ ПУБЛІКАЦІЙ

Питанню інноваційної діяльності на загальнодержавному, галузевому та регіональному рівні як необхідній умові сучасного економічного розвитку присвячено дослідження вітчизняних учених, серед яких В.П. Соловйов, Г.І. Кореняко, Л.І. Федулова, Т.В. Писаренко, І.Г. Яненко, О.О. Коць, Т.І. Свідрик, Р.В. Яковенко, В.Д. Бондарчук, О.Ю. Бобровська, І.О. Дегтярьова. У роботах цих авторів висвітлено: реалізацію інноваційної діяльності за пріоритетними напрямами загальнодержавного [4], галузевого рівнів; на регіональному рівні — питання теорії і практики [5], державного регулювання [6], інноваційного управління [7], інструментів інноваційного розвитку [8]. При цьому інноваційна діяльність регіонального рівня за пріоритетними напрямами в Україні ще не досліджувалася.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Дослідження нормативно-правового забезпечення щодо формування, затвердження та реалізації середньострокових пріоритетних напрямів регіонального рівня проведено з використанням моніторингу, який є одним із найбільш поширених наукових дослідницьких емпіричних методів. Як свідчать результати моніторингу законодавства України, однією зі складових цілісної системи пріоритетних напрямів інноваційної діяльності є середньострокові (на період до 5 років) пріоритети регіонального рівня, які повинні затверджуватися місцевими радами за поданням місцевих державних адміністрацій на основі стратегічних (на 10 років) з метою їх поетапної реалізації та з урахуванням прогнозу економічного і соціального розвитку відповідного регіону. Обсяги коштів, спрямованих на реалізацію регіональних пріоритетів, щорічно визначаються відповідними бюджетами.

Центральним органом виконавчої влади з питань реалізації державної політики у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності є Міністерство освіти і науки України (МОН) [1]. При цьому взаємодія МОН із місцевими органами влади здійснюється через структурні підрозділи держадміністрацій, на які покладено, зокрема, завдання щодо реалізації на території області державної політики у сфері науково-технічної, інноваційної діяльності [6]. Місцеві держадміністрації відповідальні перед Кабінетом Міністрів України, якому підзвітні та підконтрольні.

Питання формування та реалізації регіональних інноваційних пріоритетів визначено законами України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” [9], “Про місцеві державні адміністрації” [10], “Про місцеве самоврядування в Україні” [11]. При цьому механізм їх реалізації частково врегульовано розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2013 р. № 234-р. (щодо розроблення держадміністраціями регіональних інноваційних програм за інноваційними пріоритетами) та наказом Держінформнауки від 05.02.2014 р. № 22, яким затверджено Методичні рекомендації щодо підготовки регіональних інноваційних програм. Водночас цей механізм не активізовано, оскільки формування та реалізація інноваційних регіональних пріоритетів не врегульована відповідним нормативно-правовим актом Кабінету Міністрів України, якому підпорядковані місцеві держадміністрації, тобто, немає повної узгодженості дій центральних і місцевих органів влади щодо інноваційної діяльності на регіональному рівні. Це унеможлиблює для МОН реалізацію єдиної науково-технічної та інноваційної політики.

Для аналізу та оцінки реалізації інноваційних регіональних пріоритетів проведено дослідження на базі офіційної інформації 21 держадміністрації щодо результатів інноваційної діяльності, яка на місцевому рівні здійснюється сьогодні у межах стратегій регіонального розвитку, регіональних програм науково-технічного та інноваційного розвитку, підприємницької діяльності. При цьому види економічної діяльності, за якими здійснювалася інноваційна, було віднесено до профілю інноваційних пріоритетів, визначених Законом України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” [9] та постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2012 р. № 294 “Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012–2016 роки” [10]. У разі неможливості віднесення напрямку інноваційної діяльності до цього профілю його включено до напрямку “Інше”.

Результати дослідження свідчать, що у 2015 р. загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності в регіонах України становив 8544787,33 тис. грн (з 13813700 тис. грн, витрачених на інновації в Україні), з яких 702529,23 тис. грн або 8,2% — за пріоритетними напрямками, 7842258,1 тис. грн або 91,8% — за напрямком “Інше” (поза пріоритетними напрямками). При цьому фінансування інноваційної діяльності здійснювалося у 14 регіонах, з яких у Волинській, Донецькій, Харківській областях та м. Києві — лише за напрямом “Інше”.

Фінансування інноваційної діяльності виконано за профілем усіх семи стратегічних пріоритетів, визначених законодавством, переважну частку обсягів якого (599807,62 тис. грн або 85,4%) спрямовано за напрямом 3 “Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій”, незначну частку (2613,3 тис. грн або 0,4%) — за двома напрямками: 6 “Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища” (595,60 тис. грн або 0,1% — найменші обсяги фінансування) та 7 “Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки” (2017,7 тис. грн або 0,3%) (рис. 1).

За профілем 53 затверджених урядом середньострокових пріоритетів загальнодержавного рівня фінансувалося 28 напрямів, з яких найбільше — за пріоритетами 3 “Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій” (шість із восьми) та 4 “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу” (п’ять із восьми).

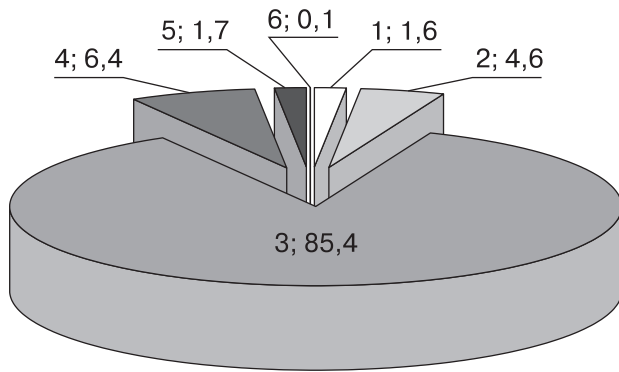

Рис. 1. Розподіл фінансування у 2015 р. інноваційної діяльності на регіональному рівні за профілем стратегічних пріоритетних напрямів, напрям; %

Примітка: Стратегічні напрями інноваційної діяльності, затверджені Законом України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”:

1. Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії.
2. Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки.
3. Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій.
4. Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу.
5. Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики.
6. Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища.
7. Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Найменше — за стратегічним пріоритетом 5 “Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики” (три із десяти пріоритетів).

За пріоритетними напрямами переважні обсяги фінансування були у Житомирській (104882,1 тис. грн або 14,9%), Івано-Франківській (96354,8 тис. грн або 13,7%), Київській (144771,6 тис. грн або 20,6%) та Миколаївській областях (311541,1 тис. грн або 44,4% — найбільші обсяги); найменші (132,1 тис. грн або 0,2%) — у Хмельницькій області.

Фінансування інноваційної діяльності загалом (пріоритети разом із напрямом “Інше”) у переважних обсягах (7776958,1 тис. грн або 91%) здійснено у м. Києві (73,5% — найбільше), Донецькій (9,7%) та Харківській (7,8%) областях за напрямом “Інше”, найменші (132,1 тис. грн) — у Хмельницькій області за 1 (7,8 тис. грн) та 4 (124,3 тис. грн) стратегічними пріоритетами (рис. 2).

Інноваційну діяльність здійснювали 644 суб’єкти, серед яких наукових установ і ВНЗ — 341 або 53%, малих підприємств — 132 або 20,5%. При цьому за пріоритетними напрямами — 149 суб’єктів або 23,1%, з яких найбільше (90 або 60,4%) за пріоритетним напрямом 3 “Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій”, найменше (по 5 або 3,4%) — за пріоритетними напрямами 2 “Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки” та 7 “Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки”. За напрямом “Інше” (поза стратегічними пріоритетами) інноваційну діяльність здійснювали 495 суб’єктів або 76,9%, переважна більшість із яких — у м. Києві (338 або 68,3%).

Фінансування всієї інноваційної діяльності на регіональному рівні здійснено за бюджетні кошти (2572204,48 або 30,1%) та власні кошти підприємств і замовників (5972582,85 тис. грн або 69,9%). При цьому за середньостроковими пріоритетами загальнодержавного рівня з бюджету спрямовано 15333,18 тис. грн або 2,2% від обсягів коштів, виділених на пріоритетні напрями, та 0,2% від обсягів, витрачених на інноваційну діяльність загалом.

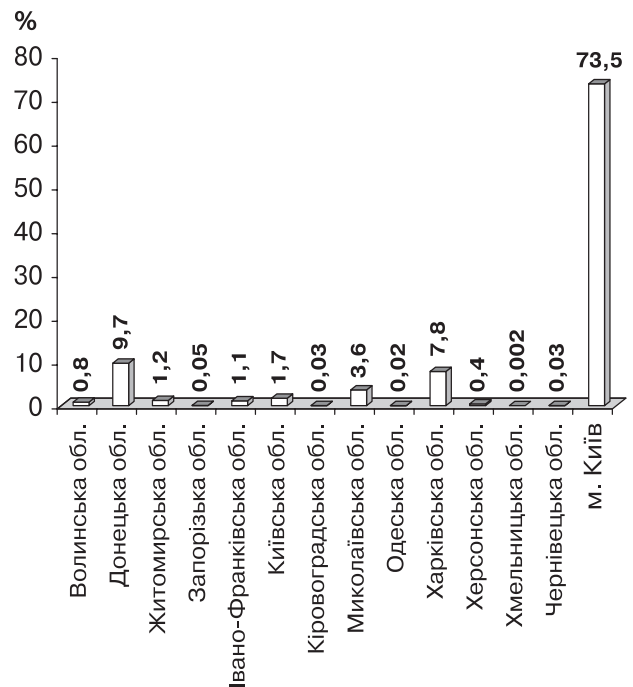

Рис. 2. Розподіл загального фінансування у 2015 р. інноваційної діяльності у регіонах України

У 2015 р. в межах інноваційної діяльності регіонального рівня було створено 580 технологій, з яких 147 або 25,3% — за профілем п'яти стратегічних пріоритетів (1, 3, 4, 5 і 6) та 433 або 74,7% — за напрямом "Інше". Більшість технологій пріоритетного профілю (138 або 82,1% та 23% від загальної кількості) створено за трьома пріоритетами: 3 (22); 4 (39) та 5 (77 — найбільше, з яких 66 технологій — у Запорізькій області); решту дев'ять технологій створено за 1 (шість технологій) та 6 (три технології) пріоритетами. Не створено технологій за профілем 2 та 7 пріоритетів. За регіонами більшість інноваційних технологій (420 або 72,4% — за напрямом "Інше") створено у Харківській області (208 або 35,8%) та м. Києві (212 або 36,6%), найменше — в Івано-Франківській (три технології за 3 пріоритетом), Миколаївській (за 1 пріоритетом — одна технологія, за 2 — одна технологія та за 6 — дві технології) та Чернівецькій (за 4 пріоритетом — п'ять технологій та за 5 — одна) областях.

У 2015 р. придбано 671 технологію, з яких 52 або 7,7% за чотирма (1, 3, 4 та 6) стратегічними пріоритетами, та 619 або 92,3% нових технологій — за напрямом "Інше". Найбільше технологій придбано за двома пріоритетами: 3 (29 технологій за профілем середньострокових пріоритетів 3.6, 3.7 та напрямом "Інше") та 4 (14 технологій за профілем середньострокових пріоритетів 4.1, 4.2 (найбільше — 13 технологій — серед середньострокових пріоритетів загалом), 4.3 та напрямом "Інше"); найменше (одну технологію) — за 1 стратегічним пріоритетом (середньостроковий пріоритет 1.1). Не придбано технологій за пріоритетами 2, 5 та 7. Технології придбано у восьми областях і м. Києві, з яких переважна більшість — за напрямом "Інше" у Донецькій (94), Харківській (144) областях і м. Києві (364 або 54,2% — найбільше), найменше (одну технологію) — у Херсонській області за середньостроковим пріоритетом 1.1.

У 2015 р. передано 147 нових технологій, з яких 21 або 14,3% за чотирма (1, 3, 4 і 6) пріоритетами та 126 або 85,7% — за напрямом "Інше". Найбільше (17) технологій передано за 4 пріоритетом, за рештою пріоритетів — від однієї до двох технологій. Не передавалися технології за пріоритетами 2, 5 та 7. Технології передано у п'яти областях, з яких найбільше (126 або 85,7%) — у Харківській за напрямом "Інше", найменше — в Івано-Франківській (одна технологія) та Миколаївській (дві технології) областях. У 2015 р. від передання технологій надійшло 2297,27 тис. грн, з яких найбільше (1218,5 тис. грн або 53%) в Івано-Франківській

області, а найменше (132,1 тис. грн або 5,8%) — у Хмельницькій.

Дослідження регіональних інноваційних пріоритетів дало можливість оцінити нормативно-правове забезпечення для формування середньострокових пріоритетних напрямів регіонального рівня та стану їх реалізації, виявити основні проблеми цього процесу та можливі шляхи їх розв'язання.

ВИСНОВКИ

Результати здійсненого вперше в Україні дослідження регіональних інноваційних пріоритетів свідчать, що інноваційна діяльність у регіонах відбувається в межах: регіональних стратегій розвитку на період до 2020 р., які містять розділи щодо інноваційної діяльності за пріоритетними галузями економіки регіону; програм науково-технічного та інноваційного розвитку; підприємств за відповідними видами економічної діяльності. Регіональні пріоритети інноваційної діяльності не визначаються безпосередньо місцевими держадміністраціями, оскільки немає повної узгодженості дій центральних і місцевих органів влади щодо механізму реалізації законодавства з їх формування та фінансування.

Дослідження реалізації у 2015 р. інноваційної діяльності в регіонах здійснено за профілем визначених законодавством стратегічних і середньострокових загальнодержавних пріоритетів, результати якого демонструють, що лише 8,2% обсягів коштів спрямовано на пріоритетну діяльність, а 91,8% — поза пріоритетами ("Інше").

Така ситуація є проблемою, оскільки не сприяє регіональному інноваційному розвитку та унеможливує для МОН реалізацію єдиної науково-технічної та інноваційної політики. Розв'язання проблеми потребує нормативно-правового регулювання механізму формування, реалізації та моніторингу середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня за відповідним актом Кабінету Міністрів України, проект якого підготовлено за результатами дослідження та надано МОН.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про інноваційну діяльність в Україні. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2012 р. № 294 / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. —

- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/294-2012-%D0%BF>.
3. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012–2016 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2012 р. № 397 / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/397-2012-%D0%BF>
 4. Писаренко Т.В. Визначення інноваційних пріоритетів на основі моніторингу реалізації чинних пріоритетних напрямів в Україні / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, О.Ф. Паладченко // Економіка розвитку. — 2016. — № 1 (77). — С. 20–28.
 5. Соловійов В.П. Інноваційний розвиток регіонів: питання теорії та практики : монографія / В.П. Соловійов, Г.І. Кореняко, В.М. Головатюк. — К. : Фенікс, 2008. — 224 с.
 6. Бондарчук В.Д. Державне регулювання інноваційного розвитку регіону : автореферат дис. канд. наук державного управління. спец.: 25.00.02. — К. : Академія муніципального управління, 2011. — 22 с.
 7. Бобровська О.Ю. Інноваційне управління як важіль і джерело інноваційного розвитку регіонів / О.Ю. Бобровська // Публічне управління: теорія та практика. — 2011. — № 4 (8). — С. 20–27.
 8. Дегтярьова І.О. Інструменти інноваційного розвитку регіону: зарубіжний та вітчизняний досвід застосування [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10diovdz.pdf>.
 9. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
 10. Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
 11. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР / Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
- 12 March 2012 no. 294]. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy [Parliament of Ukraine. The legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/294-2012-%D0%BF>.
3. Deiaci pytannia vyznachennia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti haluzevoho rivnia na 2012-2016 roky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 travnia 2012 r. № 397 [Some question the definition of medium-term priorities for innovation of industry 2012–2016: Cabinet of Ministers of Ukraine of 17 May 2012 no. 397]. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy [Parliament of Ukraine. The legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/397-2012-%D0%BF>.
 4. Pysarenko T.V. Kvascha T.K., Paladchenko O.F. (2016) Vyznachennia innovatsiinykh priorytetiv na osnovi monitorynhu realizatsii chynnykh priorytetnykh napriamiv v Ukraini [Defining innovation priorities based on the monitoring of existing priority areas in Ukraine]. Ekonomika rozvytku [Economy Development], no. 1 (77), pp. 20–28.
 5. Soloviov V.P., Koreniako H.I., Holovatiuk V.M. (2008) Innovatsiinyi rozvytok rehioniv: pytannia teorii ta praktyky [Innovative development of regions: theory and practice]. Kyiv (in Ukrainian): Feniks, pp. 224.
 6. Bondarchuk V.D. (2011) Derzhavne rehuliuвання innovatsiinoho rozvytku rehionu [State regulation of innovation development of the region]. Abstract of thesis. candidate. Science Public Administration: 25.00.02. Kyiv (in Ukrainian): Akademiia munitsypalnoho upravlinnia, pp. 22.
 7. Bobrovska O.Iu. (2011) Innovatsiine upravlinnia yak vazhili i dzherelo innovatsiinoho rozvytku rehioniv [Innovative management as a tool and a source of innovative regional development]. Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka [Public Administration: Theory and Practice], no. 4 (8), pp. 20–27.
 8. Dehtiarova I.O. Instrumenty innovatsiinoho rozvytku rehionu: zarubizhnyi ta vitchyzniani dosvid zastovuvannya [Tools of innovation development of the region: foreign and domestic experience of application]. Available at: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10diovdz.pdf>.
 9. Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 08.09.2011 № 3715-VI [On innovation activity priorities in Ukraine: Law of Ukraine of 08.09.2011 no. 3715-VI] Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy [Parliament of Ukraine. The legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
 10. Pro mistsevi derzhavni administratsii. Zakon Ukrainy vid 09.04.1999 № 586-XIV [About local administrations. Law of Ukraine of 09.04.1999 no. 586-XIV]. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy [Parliament of Ukraine. The legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
 11. Pro mistseve samovriaduvannya v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR [On local government in Ukraine. Law of Ukraine of 21.05.1997 no. 280/97-VR]. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy [Parliament of Ukraine. The legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

REFERENCES

1. Pro innovatsiinu diialnist v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 № 40-IV [On innovation activity in Ukraine. Law of Ukraine of 04.07.2002 no. 40-IV]. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy [Parliament of Ukraine. The legislation of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Deiaci pytannia vyznachennia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti zahalnoderzhavnoho rivnia na 2012-2016 roky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 bereznia 2012 r. № 294 [Some question the definition of medium-term priorities for innovation at national level 2012-2016: Cabinet of Ministers of Ukraine of

T.K. Kvasha, Head of Department
 O.F. Paladchenko, Head of Sector
 I.V. Molchanova, Senior Researcher

THE ROLE OF NORMATIVE AND LEGAL SUPPORT IN THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF REGIONAL INNOVATIVE PRIORITIES

Abstract. This article is devoted to the results of the study on priorities for innovation at the regional level, which is a component of innovation priorities. Research conducted in Ukraine for the first time to address the development and approval of regional priorities, as well as their implementation. Work carried out using the monitoring on the basis of the legal framework of Ukraine and official information of state administration. Legislation monitoring shows that innovation in the regions is carried out in regional development strategies for the period to 2020, containing chapters on innovation in priority sectors of the regional economy; programs of research and innovation development; enterprises related economic activities. Regional priorities for innovation state administrations not directly defined since no full coordination of central and local authorities in the implementation mechanism of the law for their formation and funding that is not conducive to regional innovation. Research implementation in 2015 of innovative activity in the region made the profile defined by the legislation and strategic medium-term national priorities, the results of which show that only 8.2% of the funds allocated to priority activities, and 91.8% out priorities ("Other"). There are the conclusion that this situation is a problem, because not contribute to regional development and innovation makes it impossible to ensure the implementation of MES single science, technology and innovation policy. Solving the problem requires a legal settlement mechanism of the formation, implementation and monitoring of medium-term priorities for innovation at the regional level by the relevant act of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Consequently, the results have made it possible to evaluate the legal provision for the formation of regional priorities for innovation and the status of implementation, identify the main problems of this process and possible solutions.

Keywords: innovation; regional priority areas; medium-term priorities; monitoring; regulatory support; regional funding priorities.

T.K. Кваша, заведующая отделом
 Е.Ф. Паладченко, заведующая сектором
 И.В. Молчанова, с.н.с.

РОЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ И РЕАЛИЗАЦИИ РЕГИОНАЛЬНЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПРИОРИТЕТОВ

Резюме. Статья посвящена анализу результатов исследования приоритетных направлений инновационной деятельности регионального уровня, которые являются составной частью системы инновационных приоритетов. Исследование осуществлено впервые в Украине с целью решения проблемы формирования и утверждения региональных приоритетных направлений, а также их реализации. Работа проведена с применением мониторинга на основе законодательной базы Украины и официальной информации государственных администраций. Мониторинг законодательства свидетельствует, что инновационная деятельность в регионах осуществляется в рамках региональных стратегий развития на период до 2020 г., которые содержат разделы по инновационной деятельности по приоритетным отраслям экономики региона, программ научно-технического и инновационного развития, предприятий по соответствующим видам экономической деятельности. Госадминистрации напрямую не определяли региональные приоритеты инновационной деятельности, поскольку нет полной согласованности действий центральных и местных органов власти относительно механизма реализации законодательства для их формирования и финансирования, что не способствует региональному инновационному развитию. Исследование реализации инновационной деятельности в регионах в 2015 г. осуществлено по профилю определенных законодательством стратегических и среднесрочных общегосударственных приоритетов, результаты которого свидетельствуют, что только 8,2% объемов средств направлено на приоритетную деятельность, а 91,8% — вне приоритетов ("Другое"). Сделаны выводы, что такая ситуация является проблемой, так как не способствует региональному инновационному развитию и делает невозможным для МОН реализацию единой научно-технической и инновационной политики. Решение проблемы требует нормативно-правового урегулирования механизма формирования, реализации и мониторинга среднесрочных приоритетных направлений инновационной деятельности регионального уровня согласно соответствующему акту Кабинета Министров Украины. Результаты исследования позволили оценить нормативно-правовое обеспечение при формировании региональных приоритетных направлений инновационной деятельности и состояние их реализации, выявить основные проблемы этого процесса и возможные пути их решения.

Ключевые слова: инновационная деятельность, региональные приоритетные направления, среднесрочные приоритеты, мониторинг нормативно-правового обеспечения, финансирование региональных приоритетов.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Кваша Тетяна Костянтинівна — завідувач відділу Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-26; kvasha@uintei.kiev.ua
Паладченко Олена Федорівна — завідувач сектору УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua
Молчанова Ірина Василівна — с.н.с. УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Kvasha T.K. — Head of Department, Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-26; kvasha@uintei.kiev.ua
Paladchenko O.F. — Head of Sector of UкрІNTEI, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua
Molchanova I.V. — Senior Researcher of UкрІNTEI, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

ІНФОРМАЦІЯ ОБ АВТОРАХ

Кваша Т.К. — заведующая отделом Украинского института научно-технической экспертизы и информации, ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-00-26; kvasha@uintei.kiev.ua
Паладченко Е.Ф. — заведующая сектором УкрІНТЕИ, ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-00-80; paladchenko@uintei.kiev.ua
Молчанова И.В. — с.н.с. УкрІНТЕИ, ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net

УДК 338.246.4;338.26/.28

Гусейнова Арзу, д-р экон. наук

Шукурова Айгюн, канд. экон. наук

Гусейнли Айтен, канд. экон. наук

ОСНОВЫ И АНАЛИЗ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА

Резюме. Перспективы социально-экономического развития Азербайджанской Республики непосредственно зависят от повышения эффективности организации и управления инновационной деятельностью в стране. В связи с этим большое внимание уделяется изучению препятствий для развития инновационного и технико-технологического потенциала, повышению эффективности национальной инновационной системы посредством всестороннего изучения зарубежного опыта. Целью статьи является установление сути, содержания и современных тенденций формирования инновационного потенциала, обеспечивающего укрепление положения страны на международной арене, усиление конкурентоспособности, интенсивное развитие экономики инновационной направленности, а также разработку эффективных методов и механизмов управления инновационными процессами.

Ключевые слова: инновационный потенциал, национальная инновационная система, инновационная активность, инновационная деятельность, система показателей.

ВВЕДЕНИЕ

Основой инновационно-ориентированной экономики является инновационный потенциал. В некоторых развитых и развивающихся странах инновационный потенциал высоко ценится, считается источником экономического развития и важной частью национального богатства. Повышение роли инновационных процессов и инновационной деятельности в современном мире вводит новые требования, основанные на

применении их теоретико-методологических и научных аспектов.

По всему миру в разных странах и регионах уровень использования инновационного продукта различается, а потенциал зависит от уровня национальной инновационной системы (НИС). В развитых странах высокий уровень инновационного потенциала. В Японии он используется на 85%, в США — на 60%, а в Азербайджане — на 5%. Чтобы обеспечить